

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آبونه (۳۵) غروشدور .

ممالك حیدره ده سنه لکی (۶۷)، الق
آبونه (۹) فرانقادر .

اداره خانه

باب عالی جاده سیده دائرة مخصوصه

اضطارات

آبونه بدلی پشندور .

§

مسلكه . وفاق آثار مع المضمونه قبول
اولنور . درج ایدلمین یازیلر اعاده
اولونماز .

۱۳۳۲

اضطارات

ممالك مزین آلمدیفی کوسترک شرطیه
تون یازیلر هر هانکی برهخته طرفنان
اقتباس و اونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و اونه خیره نومروس محتوی
بولومسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون بونه و لر
درمیلرک و اسرجه ده یازیلر دجا
اولدور .

§

پاره کوندرلدیکی، ان نه یه د ژ و ایدیغنک
واضحاً بیلدیرلمی دجا اولنور .

یوقدر . چونکہ انفران عظیم الشانی سزدن اعلا ییورلر . منک عربجه یازدیغکز
ققراتی علوم وفونک درین تبعاتی نتیجه سی ظن ایدہ جک وسز نہدیر ایسه کز عینی
کرامت عد ایله جک قدر جاهل اولان امی عوام ناسک ارکک وقادینلری ایله ذاتاً
طاطلی طاتلی صحبت ایتک قابل دکارکہ انک ایچون جواز شرعی تحریرسنه لزوم
کورولسون . بناء علیہ مسئلہ حل ایدلدی دیمکدر افندم .

غلطه : قره کوی : نسیونمده بری

سبیل الرشاد

کچن هفته کی نسخه من . محققین علمای اسلامیه دن فاضل شہراز میرلی
اسماعیل حقیک افندی حضرتلرینک دستر مسئله سنک طرق حلی « حقنہ کی
مقالہ مهمہ طامانہ لرینہ قارشی تستر معارضلریندن جواب اولمق اوزرہ
شوقارتی آلدق . ذاتاً بزجه و بوتون اهل ایمان وتدقیقجه اونلرک حضور
علمدہ کی موقعلری معلومدر !

بز حق نامہ سوبلدیکمز سوزلرک فرض محال اولہرق کیسه طرفندن
قبول اولونمادیغی کورسہ کیلہ یسہ صوصایہ جغز ؛ یسہ سبیل حقیقی تعقییدن
کری طورمایہ جغز .

قارت صاحبک بزی بہودہ بریورغوناق اختیار ایتک حماقبیلہ اتہام
ایتمسہ کلنجہ ، مسکرات استعمالتک همان حوالج ضروریہ صرہ سنہ
کیرمکدہ اولدینی عصر حاضرده کرک اطبا ، کرک اخلاقیون کثول علیہ
یورومکدن ، عیاشلرک بشرینہ ایقاع ایلدیکی فلاکتلری صایوب دوککدن
واز کچمدیکی وبوخصوصہ کی مساعیلری کندینی بیلنلر طرفندن هیچ
برزمان حماقت شکندہ تلقی اولونمادیغی کی ، بزمدہ مملکتک ، ملتک
سلامتی نامہ اختیار ایدہ جکمز یورغوناقلر ارباب بصیرت نظرندہ اصلا
اولہ برتلقی کورہ میہ جکی شہہ سزددر .

حق یول آرامق واجبہ در عقل سلیمہ ؛

توفیقی ایسترسہ خدا راہبر ایلر .

ومن یضلل الله فلاہادی . ومن ینہدی الله فالہ من مضل .

اسلام عسکرینہ

اسلام تاریخیندہ بعض بحثلر :

احد محاربہ سنندہ کی شہیدلر

مسلمانلرک تائری وانتقام المذہبہ حاضرہ لعمری :

احد محاربہ سنندہ اهل اسلامک یتیم دانہ شہید ویردیکنی وبونلرک
مشرککلر طرفندن بورونلری ، قولاقلری کہ سیلوب بعضیلرینک پارچہ
پارچہ ایدیلدیکنی آکلاشمدم .

مشرک اوردوسنک چکیلہ سندن صوکرار رسول الله صلی الله علیہ
وسلم افندیمز ، محاربہ میدانہ کلدی . اصحابک بوزی ، کوزی بلیرسز
اولارق قائلر ایچندہ وقوملر اوستندہ یاندیغی کوردی . الله یولندہ
وکندی اوغورندہ جان ویرمش اولان یکتیلرک شوحقارتہ اوغراماسندن

غفلت اولنہرق برنجی معنی آلمشدر . نته کیم عربجه اولہرق المعروف بالعرف
کالمشروط باللفظ دیہ یازیلشدر .

عرف ، نص ، یعنی لفظ کبدر . حتی «صراحت مقابلہ سنندہ دلالتہ
اعتبار یوقدر » قاعدہ سنندہ مجاہ شرحلرندہ صراحت دلالتدن اقوادر ،
دیدکاری کی صراحت عرفدہ راجحدر دیورلر . عرف حقنہ کی
غلطلرک ، خطالرک برچوغنک منشئی ایشته بو اشتراک الفاظدر ! اگر
بو قاعدہ مجاہدہ کورلمش ایسه بو معنایہ در .

فرض ایدہلم کہ نص برنجی معنایہ کلسون ، ینہ مقصدہ یاراماز . عرف
ایله عمل نص ایله عمل کی در دیمک : نص نصل دلالت ایدرسہ ، نصل عامی
تخصیص ایدرسہ عرفدہ اولہ دلالت ایدر ، اولہ عامی تخصیص ایدر ،
دیمکدر . یوخسہ وجوب اتباعدہ ، اکا مخالفتلہ آثم اولمده . انی انکار ایله
اکفار اولنمده هیچ بروقت نص کی اولہماز . بونی شمیدیہ قدر بر
فقیہ ادعا ایتہ مشدر . بوندن صوکرده ادعا ایدہ من .

جواب : ۶

« بعض فقیہلرہ (ابو یوسف اولہ جقدر) کورہ نص عرفدن متولد
ایسه مورد نصدہ اجتہادہ جواز واردر . » سوزی مطابق دکار .

مجتہد مورد نصدہ اجتہاد ایدہ مزدیمک ، آنفاً بیان اولدینی وجهلہ نصہ
مخالف اجتہاد ایدہ من دیمکدر . بعض فقیہلر نصی تأویل ایدیورلر ،
نصی اولہ اکلا یورلر . یوقسہ نصہ مخالفت ایتیمورلر .

مسلم الثبوت شرحی فواتح الرحموتدہ بیان اولندیغنه کورہ ظاہری ،
خفی ، مشکلی تأویل ؛ مطلق مقیدہ حمل ؛ عامی خاص ایله تخصیصدہ
برنوع اجتہاددر . بو معنایہ کورہ بعض فقیہلر اجتہاد ایدیورلر . فقط
نصہ مخالف اجتہاددہ بولونمایورلر .

بناء علیہ نص کرک عرفدن متولد اولسون ، کرک متولد اولماسون ،
مورد نصدہ هیچ بروقت هیچ بر صورتلہ نصہ مخالف اجتہادہ مساع شرعی
یوقدر .

ازمیری

مابعدی وار

اسماعیل حقیک

نسائیات

مسئلہ حل اولونمش ایش

عیناً الدیغمز قارتدر :

سبیل الرشاد غزٹہ سنہ

تستر مسئله سنک طرق حلی حقنہ بو هفته کی سبیل الرشاددہ یازدیغکز . مقالہ
یک صافدلانہ یازلمش اولقلہ برابر جالب دقتدر . تسترک قادیلرک معیشتلری
قزاملرینہ وتجارته مضر بولندیغی وطولایسیلہ ملل مسلمہ نک فقر وسفالتہ سبب
اولدیغی سزدہ آکلامغہ باشلادیکز . ارتق اوجہت ایچون سوز سولیمورسکز .
یالکمز شمیدہ قادیلرک ارککلر ایله طاتلی طاتلی صحبت ایتسنی چکمیورسکز .
آفندی ، انک ایچون اوقدر یورولغہ لزوم یوق ! تحصیل کورمش قادین وارککلر
طاتلی طاتلی صحبت ایتک باشلادیلر ودوام ایدہ جکاردر . سزدن رأی آلمغہ احتیاجلری

صوك درجده متأثر اولدى . ياننده كى مسلمانلر كده بوم نظريه قارشى ، وجودلرنده كى يارالردن زياده ايجلرى صيرلادى ويوره كلرى ياندى .
« ايكنجى بر محاربه ده الله ، بزي غالب كه تيررسه مشركلرى او صورتله پارچه لايالم كه : شيمدى به قدر كيسه لر طرفندن ياييلماش اولسون » ديديلر .

بيغمبر افنديمزه كرك اصحابك ، كرك سه وكيلى عمجه سى حمزه حضرتلرينك آجيقلى حاللردن متولد بر كدرله « عمجه ! الله ، بنى اونلر غالب قيلارسه ، سنك يريكه ايجلردن تمش دانه سنك بورتنى ، قولاغنى كسديره يم » ديهه يمن ايندى .

جناب مفك مسلمانلره صبر واعتدال توصيه سى :

بونك اوزرينه جناب حق ،

بسم الله الرحمن الرحيم . وان عاقبتكم فعاقبوا بمنزل ما عوقبتكم به ولئن صبرتم لهو خير للصابرين . واصبر وما صبرك الا بالله ولا تحزن عليهم ولاتك في ضيق مما يمكرون . ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون .
آيتلرينى كونده روب بيغمبريله اصحابنه تعليمات ويردى كه بو آيتلر ، الله اعلم : « اكر عقاب ايده جك ، يعنى جزا ياباجق اولورسه كز سزه بايد قلرى طرز ايله يايك ، يعنى اونلر ك بايد قلرى شيدن فضله سنى يايمايك وبر آدام يرينه بر قاچ آدامى جزايه اوغرايميك . شايد صبر ايده جك و جزايي ترك ايله يه جك اولورسه كز شوحال ، صبر ايدنلر حقنده داهل خيرليدر . حبيب صبر ايت كه سنك صبرك آجماق اللهك يارديميله در . مشركلر ك بايد قلرى مكر و حيله دن قلبك دارالوب جانك صيقلماسين . جناب حق ، زياده جزا يايماق و فضله آدامى جزايه اوغرايمقدن صاقيانلر و بوكى موقعلرده عفو واحسان ايله ينلرله برابر در » ديمكدر .

بونك اوزره رينه رسول الله افنديمز « صبر ايده رز » بويوروب ايتديكى يمن ايجين كفارت ويردى .

مسلمانلر دشمنك اولورسه هقارت ، يارالى واسيرينه اذيت ايتماز :

آكلادكيا . سنده محاربه ده بولا جك دشمن اولولرينه حقارت و ياراليلرى ايله اسيرلرينه — اونلر ، بزمكيلره ياپديلر ، ديهه — اذيت ايتمه قالقيشما . بالعكس مرحمتلى و شفقتلى داوران كه هم اللهك امرينى ايفا ايتش ، هم ده مسلمانلر ك بويوكلكنى كوسته رمش اولاسك .
(العفو زكاة الظفر) حكمتنى دائما خاطر كده طوت كه : عفو ايتك ، غالب كله نك ، زكاتى ويرمكدر ، ديمكدر .

كلكه كلك ، ايتكدن زياده كلكه ايسك ايتك ، ان تاثير كوسته رير . لطف ايله معامله ، مغلوب اولان دشمنى محبوب براقير . بونى ايجه آكلاتمق ايجين سكا آريجه بر حكايه سويله يم :

آلب آرسوله مطه سى :

(آلب آرسلان) آدى بر اسلام حكمدارى واردى كه : بوتون ايران قطعه سيله اناطولونيك بر قسمى ، بونك امري آلتنده ايدى . قسطنطنيه — كه استانبول فتح اولونمازدن اول بواسمه آتيليردى .

(فاتح سلطان محمد) طرفدن ۸۵۷ تاريخده آلتيندى — امپراطورلردن (قيصر رومانوس) آلب آرسلانك مملكتلرينى ضبط ايتك واورالردن مسلمانانى محو ايله مك ايجين ۴۶۳ سنه سنده ۲۰۰ ۰۰۰ كشيلىك بر اوردو ايله اناطولى به كچدى ، (اخلاط) جوارنده كى (ملا ذكرد) ياقينلرینه قدر كلدى .

آلب آرسلان ، بونى خبر آلدينى وقت ، ايرانده كى (خوى) شهرنده ايدى . اسلام يوردينى تهلكه دن قورتارمق اوزره همان قارشى چيقمق ايستدى . لكن اوردولرى داغنيق اولدينى كى بونلرى طوبلامايده زمان قالماديغندن ياننده كى ۱۵۰۰۰ سوارى ايله يوله چيقدى و طوروب ديكه نمكسزين اخلاطه به تيشدى . دشمنك ۱۰۰۰۰ كشيدين عبارت اولان ايلرى قوتيله چارپيشوب يتيردى .

حال بوكه : ۱۹۰۰۰۰ كشيلىك دشمن اوردوسى ، ايلزوليوب كليوردى .

آلب آرسلان « ناصيل داورانالم ؟ » ديهه برابرنده بولنانلره دانپشدى . (محمد بن عبدالملك) اسمنده بخارالى بر خواجه « جمه كوني خطيبلر ، منبرلرده مسلمان عسكرينه دعا ايده لر . اووقكى دعالر ، اللهك عننده قبول اولونور . سنده جمه كوني دشمنه هجوم ايت . احتمال كه جناب حق ، اسلام اوردوسنه مظفريت ويرير » ديدى .

اوزمانكى خواجه لر ، عسكرله برابر حربه كيده لر ، شريعت و حقيقتله موافق صورتده غازيلره وعظ و نصيحت ايده لرلدى . بونلر ك اوردويه بك بويوك تاثيرى اولوردى . و نصيحتلرينك بر كتيه هر عسكر ك يوره كننده كى دين و ايمان غيرتى قوت بولوردى . آلب آرسلان ، خواجه افندينك نصيحتنى ديكه دى . جمه كوني عسكريله برابر نماز قيلمقدن و جان و كوكلدن الله دعا ايتكدن صوكرا ياننده كيلره خطاباً « بوراده نه سلطان وار ، نه ده قول . بنده سرك كى دينى محافظه ايجين محاربه به كمش بر نفرم . ايجكزده دشمندن چكينه و اولومدن قورقان وارسه كرى دونسون ، الله يولنده جان فدا ايتك ايسته ين ده بنمله برابر كلسين » ديدى .

آرقه سنده كى صيرمالى البسه نى چيقاروب — اولورسه م كفف اولسون ، ديهه — بياض البسه كيدى . قيديجى بر آله ، طوبوزنى بر آله آلوب حيواننه آتلادى . و طاغلى ، طاشلرى قابلامش اولان دشمن قالا باله نك اوزره رينه آتيلدى .

معينه كى عسكرلرده قهرمان حكمدارلرينك آرقه سنندن آت سورديلر . و اكين بيجر كى دشمن افرادينى دوغرايه كورديلر .

ديره ك ديره ك قالقان توزلردن كوز كوزى كورمز ، قيديجى قالقان چارپيشامندن باشقه سس ، صدا ايشيديلز اولدى . بر مدت صوكرا او قوجه اوردو ، بوزولدى . افرادندن چوغى ، يره سه ريلكله برابر قالچاللى قورتولدى ، قاچامايللى طوتولدى .

قيصر رومانوس ، جزالريله اسير ايديلوب آلب آرسلانك قارشيسنه

اولماسی اوزدینه هوکور هوکور آغلامش ، رسول اکرم افندیزده « باباک شهید اولدیسنه بن ، سنک باباکم . عائشهده آنا کدر . بوکا راضی اولمازمیسک ؟ » دیبرک او شهید اوغلنه تسلی ویرمشدی .

طاهر المولوی

خطابه

بروسه والیسی فخامتور پرنس عباس علم پاشا حضرتلرینک حرم عالی و محترملری خاتم افندی حضرتلری طرفندن بروسه هلال احمر شعبه سی اعمالخانه سینه اعضای مؤسسه خاتمرک مدعو بولندقلری ۲۲ مارت ۳۳۰ جمعه ایرتی کونی سنیه المولویه خاتم افندی طرفندن ایراد بویورولان خطابه در :

ملت اسلامیہ نی ، بتون ملل متمدنه دن دهاعالی ، دهامترقی برحاله کورمک آرزوسنی اعماق روحنده زنده برحاله بسله بن وغایت فعال برخلفت ممتازیه مالک بولانان ، والی پاشا حضرتلرینک حرم عصمت و املری خاتم افندی حضرتلرندن بروسه به کلدیکم کوندیری ، ذات علیالرینک ده هیچ برفدا کارلقدن چکنمیه رک کندیلرله تشریک مساعی ایتدیککیزی ، غیرت و ثباتکزدن یک زیاده امید وار بولندقلرینی دیکلمکله مفتخرم و سزی بتون وارلغ و صمیمیتله تبریک ایدهرم افندم .

خاتم افندیلر ! امین اولکزکه چالیشان ماتلر آرزمانده غایه تکامله واصل اولورلر . دنیاده هرشی تکامل تدریجی به تابع اولدیفندن وطن و ملتک تعالیسنه خدمت ایدن جمعیتلر افرادی ده آزدن ، حتی بردن باشلار . فقط وظیفه لرینی طانیان ملتلر چابوچق یکدیگرلرله تشریک مساعی ایدیورنجه ، اورته ده بیوک بیوک مؤسسهلر وجوده کلیورر . ایشته مثالی : شو کوزمک اوکنده طوران مؤسسه ، قوجه هلال احمر جمعیتی ، ینه فردک تشبثی وارباب حیتک ، دها طوغریبی وظیفه لرینی بیلن دینداشلرمزدن برچوق کشینک ال برلکیله چالیشمه سنک علوی ، مبعجل ، بر اثریدر .

هلال احمر جمعیتنک قدسیت و علویت و آنک وجودینه اولان احتیاجز حقنده نه قدر سوز سولانسه آزددر . هلال احمر زه ساده حربی اخطار ایتز . ولو حربی اخطار ایتسه بیه حرب یوق ایکن بز بوجعیتک بقاسنه خدمت ایتزسه ک حرب زمانته آندن نصل استفاده ایده بیلرلر ؟ مظاهرت کورمین جمعیتلرایسه یشایه مزلر . جمعیتلری تشکیل ایدنلر بزلر اولدیفمز کبی آنلری یشاده جق و یاخود اولدیرمک ده ینه بزلرلر . اک تهله کلی کونلریمزده بزه یک بیوک معاونتلر ، مظاهرتلر ایده بیه جک اولان هلال احمر ، اک تهله کسز زمانتمزده آجیدینی شو مؤسسه سایه سنده فقیر دینداشلرمزک نفقه لرینی تدارک لرینه وساطت ایتدیکی ایچون هر برلریمزک قلب تووجودانلریمزده نه بیوک تسلیلر ، مسرتلر تولید ایدیورم . شمدی شومؤسسه نی یومیه برقاج بیک آرشون قماش چیقاریر فابریقه حالنده کورورسه ک دها نه قدر سونوب افتخار

که تیریلدی . غالب حکمدار « سن بنی اسیر ایتسه یدک نه یاپاردک ؟ » دینه صوردی . قیصر « نه یاپاردم ؟ فنا ایدهرم » جوابی ویردی . آلپ آرسلان ایسه بوسوزه قارش « اوپله ایسه بنده سنی آزاد ایدیورم » دیدی . و آیرنجه بر چادره قوندوروب اکرام واحترام کوسته ردی ، البسه و خرجاق و یروب جنراللرینی ده آزاد ایتدی . قیصر ، شوحالی کورونجه کندیسنه محاربه ده غالب کلن آلپ آرسلانک اخلاقده غالب بولوندیفنی و بویاسه آنجاق مسلمانلغک اوکرتدیکی ادب و تربیه سایه سنده اولدیفنی آکلادی . بونی کندی آغزیه سولیه مکله برابر اسلام خلیفه سنک اوطوردیفنی (بغداد) طرفنه دونوب استاوروز چیقاردی . الی سنه ک بر معاهده نامه یازیلوب امضالاندی . بوندن صوکرا آلپ آرسلان ، بر مقدار محافظ عسکرله قیصری ، مملکتی حدودینه قدر کونده ردی .

بویه یاماسه ده قیصرله جنراللرینک قفالرینی کسدریورسه ایدی ، اونلره بومعامله دن زیاده می تأثیر ایدهردی ؟ صاقین ها ! اسیرلر ، اولوب کیده لرلر ، لکن دشمنک لطفی کورمک ذلتنه اوغرامازلردی . حکامک بزه لازم اولان یری بو قدر . فقط شو ایکی حکمدارک صوکرا نه اولدقلرینی ده سولیه می :

قیصرک اسیر اولدیفنی ، پای تختنده دویولونجه یرینه (میخائیل) اسمنده برینی قیصر یاندیلر . بونک ایچین قیصر رومانوس مملکته دونه مه دی . ارمنیلرک یانسه کیدوب اونلره حکمدار اولدی . براز صوکرا یکی قیصرک ، اوستنه کونده ردیکی اوردورله حرب ایدهرک بوزولدی وجانه قیلمامق شرطیه تسلیم اولدی . لکن میخائیل طرفندن کلن امره وجینجه زواللینک کوزلری چیقاریلدی و اوصورتله هلاک اولوب کیتدی .

آلپ آرسلانکلینجه : اونی ده (یوسف) نامنده بری ۴۶۵ سنه سی ربیع الآخریک ۱۰ نجی جمعه کونی خنجرله بوکرندن یارالایوب شهادته سبب اولدی . رحمة الله علیه .

کله لم بختمزه : احد شهیدلری یتش کیشیدر . بونلرک دردی مهاجر ، یعنی مکلی ، آلتش آلتیسی ده انصاردن ، یعنی مدینه لی ایدی . بوزوات شریفه دن اک مشهورلرینک اسملرینی و ناصیل شهید اولدقلرینی سولیه جکم :

ابومبارک عبداللہ شہادی :

احده ایلک دفته شهید اولانلر (ابو جابر عبداللہ بن عمر و بن حرام) ایله همشیره زاده سی (عمر و بن الجموح) و اونک اوغلی (خلاد بن عمر و بن الجموح) ایدی که هجوم انساننده وورولملشردی .

(عمر و بن الجموح) حضرتلرینک بر آیاغی ، زیاده جه آقصاق ایدی . بو سقطلق طولایسیله اوغوللری ، کندیسنی مدینه ده یراقق ایسته مشلردی . او قوجه قهرمان ایسه پیغمبر افندیمک حضورینه کلش ، « یارسول الله ! اذن ویر ، بنده کله می . شهید اولمق وشو طوبال آیاغله جنته وارمق ایستیورم » دیش . یالواره یالواره حضرت رسول الله دن مساعده آلمشدی .

(ابو جابر عبداللہ) حضرتلرینک اوغلی (جابر) باباسنک شهید